

2. Класний керівник в сучасній школі: Метод. посіб. / В.М. Оржеховська, О.І. Пилипенко, Л.В. Терехова та ін. – К.: ІЗМН, 1996. – 156 с.
3. Личко А.Е., Биженский В.С. Наркологическая диагностика в пересмотренном 3-м издании руководства Американской психиатрической ассоциации // Вопросы наркологии. – 1999. – №4. – С.58 – 60.
4. Личко А.Е., Биженский В.С. Подростковая наркология. – Л.: Медицина, 1991. – 304с.
5. Макаров В.В. Первичная профилактика наркоманических заболеваний у подростков // Вопросы наркологии. – 1999. – №1. – С. 22 – 28.
6. Профілактика наркотизації / За ред. О.І. Пилипенко, І.Д. Звереві. – К.: Академпрес, 1994. – 127 с.

УДК 371.132+061(73)

О.В. Садовець

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ АСОЦІАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ ОСВІТЯН

***Анотація.** У статті висвітлюються фундаментальні принципи та головні аспекти діяльності Асоціації Американських Освітян.*

***Ключові слова:** Асоціація Американських Освітян, досвід діяльності.*

***Аннотация.** В статье раскрыты фундаментальные принципы и главные аспекты деятельности Ассоциации Американских Педагогов.*

***Ключевые слова:** Ассоциация Американских Педагогов, опыт деятельности.*

***Annotation.** The article highlights fundamental principles and the main aspects of American Educators' Association activities.*

***Key words:** American Teachers Association, activity experience.*

В епоху розвитку демократії фахівці усіх сфер діяльності беруть активну участь у суспільно-політичному житті країни, намагаючись покращити своє професійне становище та сприяти професійному розвитку. Саме тому педагоги почали активно об'єднуватися в профспілки, асоціації та інші види громадських організацій для задоволення й захисту своїх професійних інтересів і постійної координації своєї професійної діяльності. Профспілки, в основному, спрямовують свою діяльність на підвищення статусу вчителя, викладача вищого навчального закладу, приведення їх заробітної плати у відповідність до суспільної значимості педагогічної праці та норм законодавства про освіту, вирішення соціально-економічних проблем в галузі шляхом ведення переговорів і укладення колективних договорів, регіональних угод. Профспілки регулюють питання умов праці, навчання, побуту і відпочинку, оплати праці, стипендіального забезпечення, підвищення кваліфікації, зайнятості тощо [5].

Проте ці аспекти діяльності профспілок є, перш за все, суспільно-політичними, а безпосередня професійна діяльність поступово відходить на другий план. Така ситуація характерна не лише для України, а й для інших європейських країн та США. Педагоги, усвідомлюючи можливість сповільнення професійного розвитку в таких організаціях, створюють об'єднання, направлені на розвиток безпосередньої професійної діяльності. Особливо це характерно для США, де функціонують численні професійні асоціації педагогів, діяльність яких є позапрофспілковою і зосереджена виключно на фахових інтересах педагогів. Професійна асоціація – це добровільна неприбуткова організація, створена з метою сприяння певній професії, захисту суспільних інтересів та інтересів представників даної професії [5].

Питаннями професійного розвитку у професійних асоціаціях займалися багато вчених і педагогів, таких як Дж. Коніх, Н. Баскія, Ч. Керхнер, Дж. Едж, А. Блум, М.М. Поташнік і ін.

Метою статті є вивчення і аналіз основних принципів діяльності таких професійних асоціацій на прикладі Асоціації Американських Освітян, яка може бути джерелом позитивного досвіду для України. Актуальність теми зумовлюється недостатнім висвітленням проблем вдосконалення діяльності та розвитку педагогів у професійних об'єднаннях України, зокрема в асоціаціях, які повинні бути осередком професійного самовдосконалення педагогів.

Розглянемо організаційні засади діяльності однієї з таких асоціацій США – Асоціації Американських Освітян (ААО), яка може слугувати прикладом для організації і функціонування аналогічних професійних асоціацій в Україні. ААО – це передова асоціація вчителів Америки, яка сприяє процвітанню професії педагога шляхом особистого і професійного розвитку її представників та надання їм захисту і допомоги, а також сприяє досягненню досконалості в освіті, для того, щоб члени асоціації отримували повагу, визнання і винагороду, на які заслуговують [1].

Більш як десять років тому група національно визнаних освітян (тепер консультативна рада ААО) вирішили створити педагогічну асоціацію нового бачення, яка б зосереджувала свою діяльність на професіоналізмі та інтересах дітей (учнів та студентів). Тепер це одна з найбільш чисельних національних неприбуткових позапрофспілкових асоціацій вчителів Америки, яка має своїх представників у 50-и штатах. ААО надає своїм членам страхування, законодавчий захист, можливості професійного розвитку, інформаційні бюлетені, премії, стипендії, право голосу стосовно питань освіти. І все це за набагато менший членський внесок, порівняно з іншими асоціаціями. Причому ці кошти не йдуть на підтримку чи протистояння суперечливим проектам, що не мають відношення до освіти.

У своїй діяльності ААО керується двома основними пріоритетами: інтересами дітей та забезпеченням найкращої освіти. Професійні освітяни вступають в асоціацію виключно на добровільних засадах і повинні бути готовими покращувати освіту через співпрацю, а не шляхом страйків і бунтів [6, с.221]. Асоціація вимагає посилення місцевого контролю освіти, активнішої участі батьків, вищих стандартів успішності і підзвітності для усіх учасників освітнього процесу: вчителів, студентів, керівників, батьків. Їхнє бачення майбутнього освіти полягає в тому, що вчителі самі зможуть контролювати свою професійну діяльність, самостійно приймати рішення про використання часу, ресурсів, технологій викладання. „Ми освітяни за покликанням..., ...професіонали за вибором!“ – такий девіз членів асоціації [3, с.3].

Діяльність членів асоціації зводиться до таких положень:

- професійні освітяни мають створити такий навчальний простір, який буде сприяти виявленню і реалізації можливостей всіх студентів;
- робота професійних освітян повинна бути яскравим прикладом відповідності найвищим моральним нормам;
- професійні освітяни мають усвідомлювати, що кожна дитина має право на безперервну освіту, який не будуть перешкоджати страйки чи інші форми переривання роботи [1].

Усі члени асоціації керується принципами власного „морального кодексу“, яких є чотири. Вони стосуються прав студентів і педагогів. Розглянемо і проаналізуємо суть кожного з них.

Принцип 1: Поважне ставлення до студентів. Його суть зводиться до того, що професійні освітяни мають брати на себе особисту відповідальність за виховання у студентів рис характеру, які допоможуть їм оцінювати наслідки своїх вчинків і відповідати за них. І хоча батьки визнаються першими моральними освітянами своїх дітей, та все ж педагоги мають допомагати студентам формувати такі позитивні громадські якості як відповідальність, лояльність, повага до закону, людського життя, до інших і до себе, надійність, чесність. Цей принцип включає такі положення: 1) педагоги мають тісно і добросовісно працювати з кожним студентом і намагатися вирішити проблеми, пов'язані з дисципліною, законом і політикою школи; 2) вони мають уникати ситуацій, в яких студенти комплексують та недооцінюють себе; 3) вони не повинні розкривати конфіденційну інформацію про студентів; 4) професійні педагоги мають робити спроби захистити студентів від умов, шкідливих для навчання, здоров'я, безпеки; 5) вони мають подавати факти без упередження, спотворення, особистого інтересу.

Принцип 2: Поважне ставлення до діяльності і виконання обов'язків. Професійні освітяни беруть на себе відповідальність за свою діяльність і постійно мають проявляти свою компетентність. Вони мають відстоювати честь своєї професії, поважаючи і дотримуючись закону та демонструючи власну чесність. Цей принцип включає такі положення: 1) освітяни обіймають посаду на основі професійних якостей і повинні дотримуватися умов контракту чи угоди; 2) вони мають проявляти свій розум, фізичну витримку, соціальну розважливність, необхідні для виконання професійних обов'язків; 3) педагоги повинні постійно займатися власним професійним розвитком; 4) вони мають дотримуватися письмового розпорядку, законів та положень закладу, які не суперечать цьому моральному кодексу; 5) професійні освітяни чесно повинні відповідати за всі фонди, ввірені у їх відповідальність; 6) вони не можуть використовувати своє професійне положення чи вплив для особистих вигод; 7) вони мають поважати офіційну політику закладу чи освітніх організацій, але чітко розмежовувати їхні погляди і свої власні.

Принцип 3: Поважне ставлення до колег. Демонструючи поважне ставлення до колег, професійні освітяни виявляють справедливе і однакове відношення до всіх представників професії. Цей принцип реалізується такими положеннями: 1) педагоги не повинні розкривати конфіденційну інформацію про колег, якщо тільки цього не вимагає закон; 2) вони не повинні зводити наклепи про колег чи систему закладу; 3) професійні освітяни не можуть заважати свободі вибору колег; їх робота має бути направлена на усунення примусу, який змушує освітян підтримувати дії чи ідеології, що шкодять особистій професійній чесності.

Принцип 4: Поважне ставлення до батьків і громадськості. Професійні освітяни обіцяють захищати державний суверенітет в сфері державної освіти і особистий контроль приватної освіти. Вони визнають, що якісна освіта є спільною метою громадськості, освітніх рад, освітян, і що необхідні спільні зусилля для досягнення цієї мети. До цього принципу відносять такі положення: 1) професійні освітяни добросовісно повинні намагатися доносити до батьків всю інформацію, яку їм слід знати заради добра самих студентів; 2) вони мають розуміти і поважати цінності та традиції різних культур, представлених у суспільстві і у їх класі; 3) педагоги мають брати активну участь в житті закладу та громадськості [1].

Ці принципи є основою професійної діяльності, позбавленої суспільно-політичного характеру і направленої виключно на професійний розвиток і поліпшення системи освіти країни. Вони сприяють формуванню педагогічно доцільних взаємин педагогів, студентів, батьків та громадськості, які створюють сприятливу базу для розвитку освіти [7, с. 90].

Окрім описаного вище морального кодексу, ААО має свою власну фундацію, яка є визнаною неприбутковою доброчинною організацією, створеною для підтримки діяльності асоціації. Її мета – забезпечувати громадськість і педагогів освітньою інформацією, яка б допомогла реформувати і покращити освіту молоді Америки. Одним із основних напрямів діяльності фундації є організація форумів, на яких педагоги, батьки й інші представники громадськості можуть ознайомитися з сильними і слабкими сторонами американської освітньої системи з точки зору освітян і тих, хто, можна сказати, здійснює погляд зсередини. З цією метою фундація проводить семінари і симпозіуми, на яких вчителі і громадськість можуть обмінюватися інформацією стосовно покращення освітньої системи. Теми цих симпозіумів і семінарів забезпечують можливість критичного мислення стосовно потреби змінити сталу систему, яка в сучасних умовах не служить на користь педагогам і студентам [4, с. 2].

Крім семінарів для педагогів (направлених на професійний розвиток) і громадських симпозіумів, фундація здійснює свою освітню і доброчинну діяльність через розповсюдження періодики серед педагогів, зацікавленої громадськості, спонсорів. Це видання, під назвою „Питання освіти”, сприяє впровадженню нових стандартів професіоналізму і збагачення освіти.

Намагаючись сприяти професіоналізму в державній освітній системі, фундація надає стипендії та премії педагогам, які цього заслуговують. Вони, в першу чергу, видаються викладачам, наставникам викладачів та освітянам, які проявляють унікальні знання, вміння і зусилля у впровадженні професіоналізму. Крім того, фундація надає премії іншим доброчинним і освітнім організаціям, які мають такі ж цілі і напрями діяльності, як і ААО. Сама фундація

отримує внески від зацікавлених педагогів, батьків, громадськості, сімейних фондаций, бізнесменів, які бачать позитивні результати роботи асоціації [3].

Отже, діяльність асоціації американських освітян направлена на розвиток освітньої системи країни та професійний розвиток педагогів. Принципи роботи асоціації свідчать про високу кваліфікацію, професіоналізм та духовність її членів. Асоціація стоїть поза профспілковою діяльністю і носить виключно професійний характер. Пріоритетними завданнями її діяльності є забезпечення найкращої освіти, відповідність інтересам дітей, сприяння професійному розвитку педагогів усіма можливими шляхами. Освітньому простору нашої країни більше властиві профспілкові організації, у яких інші пріоритети діяльності. Тому Україні слід вивчати досвід функціонування іноземних професійних асоціацій з метою запозичення прогресивних ідей.

Література

1. Association of American Educators. The AAE "Code of Ethics." – [Electronic resource]. – Available from: 15.12.2007: <http://www.aaeteachers.org/aboutus.shtml>.
2. Edge J. Co-operative development: Professional development through co-operation with colleagues. – Harlow: Longman, 1991. – P. 24 – 28.
3. Hayes D. In service teacher development: some basic principles.// English Language Teaching Journal. – 1995. – V. 49, № 3. – P. 3 – 4.
4. Kate Johanss How to avoid burnout. //Education Matters. – 2007. – July, 2007.– P.1 – 2.
5. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». [Електронний ресурс] – 2005. – Режим доступу: 14.12.2007: <http://www.studprofkom.ntu-kpi.kiev.ua/docs/show/>.
6. Shanker A. Quality Assurance – What Must Be Done to Strengthen the Teaching Profession. – California: Phi Delta Kappan, 1996. – P. 220 – 224.
7. What Matters Most: Teaching and America's Future.// Report of the National Commission on Teaching and America's Future. – New York, 1996. – P.86 – 94.

УДК 371.132(410)

Ю.В. Сива

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЗНАЧЕННЯ СУТІ, ЗМІСТУ ТА ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

***Анотація.** У статті проаналізовано історичні та соціокультурні фактори, що сприяли зародженню та розвитку полікультурної освіти, розкрито суть поняття полікультурної освіти, переглянуто основні цілі та завдання полікультурної освіти.*

***Ключові слова:** полікультурна освіта, цілі, завдання, напрями полікультурної освіти.*

***Аннотация.** В статье проанализировано исторические и социокультурные факторы, способствовавшие зарождению и развитию поликультурного образования, раскрыто сущность термина „поликультурное образование“, рассмотрено основные цели и задания поликультурного образования.*

***Ключевые слова:** поликультурное образование, цели, задания, направления поликультурного образования.*

***Annotation.** Historical and sociocultural factors that encouraged the spring and development of multicultural education were analyzed, the essence of "multicultural education" term was opened and the most important purposes and tasks of multicultural education were examined in the article.*

***Key words:** multicultural education, purposes and tasks of education, main branches of multicultural education.*